

Päron
Skadedjur

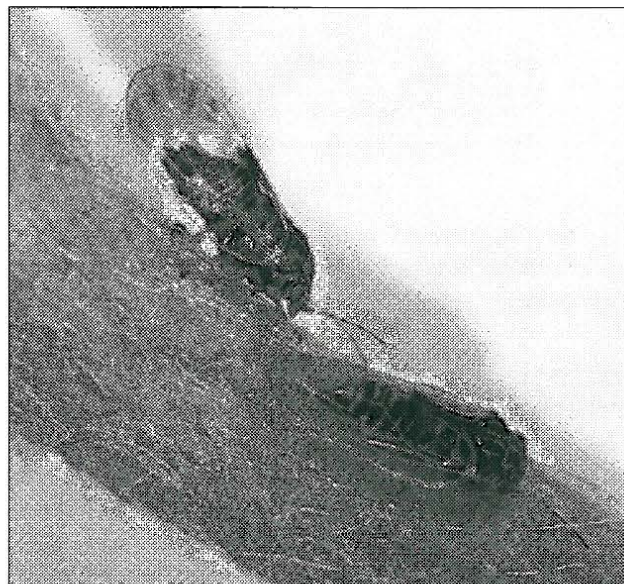
PÄRONBLADLOPPOR

Det finns tre arter av päronbladloppa i Sverige: mindre päronbladloppa (*Cacopsylla pyri*), större päronbladloppa, (*C. pyricola*) och liten päronbladloppa (*C. pyrisuga*). Tills för några år sedan kallades släktet *Psylla*. Bladloppor tillhör de sugande insekterna och har vissa likheter med bladlöss.

Skadebild.

Liksom bladlössen utsöndrar päronbladloppans larver en sockerhaltig vätska, s.k. honungsdagg. Den kan vara så riklig att nymferna riktigt badar i "sockerlag". Honungsdaggen påverkar flera olika skeenden i träden. Det mest iögonenfallande med direkt inverkan på aptitligheten är den kraftiga klistrigheten och den mörka beläggningen av sotdaggsvampar, s.k. sotdagg. Den första generationens larver gör skada direkt på karten. Senare generationers larver sitter främst på skotten och gör indirekt skada genom "sockerregrn". Utöver detta nedsätts kvaliteten genom att päronen blir deformade. Blomknopparna blir kraftigt försvagade och angripna skott förlorar i vitalitet och växer sämre även året efter angreppet.

Honungsdaggen är en mycket lockande föda för många insekter, t.ex. humlor, myror, steklar och flugor. Om det finns päronpest i odlingen har

Två bevingade honor som är på äggläggningsuppdrag. Foto: Christer Tornéus

päronbladloppan stor betydelse för spridning av smitta. De sockerälskande besökarna blir kontaminerade med päronpestbakterier när de slickar i sig honungsdagg och vid senare besök i en annan koloni överförs dessa bakterier. Detta kan också bidra till spridning mellan odlingar.

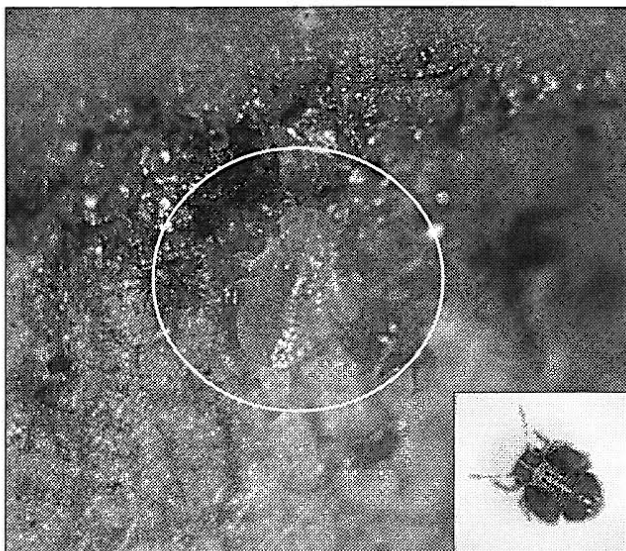
En del nyttodjur undviker att angripa bladlopporna eftersom de har svårt att hantera den klistrighet som honungsdaggen utgör.

Utseende

De vuxna individerna är ljus gulbruna–mörkbruna, tidiga former av mindre päronbladloppan har en dragning åt grönt. Den större päronbladloppan skiljer sig inte i utseende mellan vinter- och sommarformer, vilket de andra arterna gör. Till för inte så länge sedan trodde man att vinterformerna var egna arter. Storleken varierar dels mellan arterna, dels mellan övervintringsformen och sommarformen. Sommarhonor av den stora päronbladloppan varierar mellan 3,81–4,19 mm, mindre mellan 2,86–3,05 mm och liten mellan 2,19–2,81 mm. Äggen är ovala och glatta, färgen gul och de är försedda med ett litet "ankare" (pedicell) som fäster i underlaget. Larverna har fem olika stadier varav de tre sista har två tydliga vingpåsar i vilka de bli-

Ägg från liten päronbladloppa. Äggen är ovala och gula i färgen.

En ung larv av päronbladloppa (inringad). Påsarna på den äldre larvens sidor är de blivande vingarna.

vande vingarna utvecklas. De yngsta larverna är gula och de äldsta har inslag av gult, svart, grönt och orange.

Biologi

Alla tre arterna övervintrar som vuxna individer. Större päronbladloppa övervintrar på barrträd. Äggen läggs på bladens mittnerv och skaft. Den har en generation. Mindre päronbladloppa övervintrar i barksprickor på päronträden. Den lägger ägg i grupper på yngre skott, senare på bladen. Under en lång och varm säsong (i Skåne) kan två, möjligen tre generationer utvecklas. I Frankrike har den tre till fem generationer. Liten päronbladloppa övervintrar på päronträden och äggen läggs på fruktsporrarna, ofta innan knoppsprickningen. Den har två generationer, möjligen kan en tredje uppträda i Skåne.

Åtgärder

Päronbladloppor är mycket svårbekämpade, bland annat beroende på resistens mot pyretroider och organiska fosformedel. Det bästa resultatet får man med en ytterst återhållsam insektsbekämpning i syfte att hålla en mångfasetterad nyttodjursfauna vid liv. Detta kan vara problematiskt

i odlingar med angrepp av pärongallmygga, eftersom denna måste bekämpas flera gånger i förebyggande syfte. Detta sker före blomningen med bredverkande preparat och därmed skadas nyttodjuret. Ett kurativt medel mot pärongallmyggan med användningstid omedelbart efter blomningen, skulle få något mindre inverkan på nyttodjuret samtidigt som det skulle kunna ha viss effekt på päronbladloppor. Tyvärr finns inget sådant medel registrerat för närvarande.

En kall och regnig vår bromsar päronbladloppan mer än de nyttodjur (näbbstinkflyn och parasitsteklar är de viktigaste) som lever på den. Sådana år brukar skadorna vara begränsade även om efter-sommar och höst blir varma.

Iyrkesodlingen använder man Du-Dim med den aktiva substansen dimilin, som är en s.k. juvenilhormonanalogue och som hämmar hudömsningen. I ekologisk odling kan insektssåpor, t.ex. Biodux möjligen ha god effekt. I båda fallen är appliceringstidpunkten mycket viktig för ett bra resultat, eftersom larverna är känsligare ju yngre de är. Bäst effekt erhålles om man sprutar just när äggen börjar kläckas. Bankmetoden är ett utmärkt hjälpmedel för att upptäcka närvaron av de vuxna bladlopporna (och nyttodjuret!) i tid på våren. Bankmetoden är beskriven i faktablad 184 T, som handlar om bladvecklare på äpple. För äggen är det visuell kontroll som gäller, dvs. att med lupp undersöka sporrar, blad, blommor och skott.

Litteratur

Alford, D. V. 1984. *A Colour Atlas of Fruit Pests, Their Recognition, Biology and Control*. Wolfe Publishing Ltd. Scotland

Text: Christer Tornéus

Jordbruksverket

Box 12, 230 53 Alnarp

Tel: 040-415290

Fax: 040-460782

e-post: christer.torneus@sjv.se

Mars 2001

Illustrationer: Karl-Fredrik Berggren, där inget annat anges.

Faktablad om växtskydd utges inom områdena Jordbruk och Trädgård

Faktabladen kan beställas som årsabonnemang, komplett serie eller enstaka exemplar.

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Den som vill mångfaldiga något av innehållet måste först få tillstånd från SLU. Tel 018-67 23 66 (jordbruk) resp. 018-67 23 47 (trädgård).

ISSN 0281-8566

© Sveriges lantbruksuniversitet

Ansvariga utgivare: Jordbruk: Roland Sigvald
Trädgård: Maj-Lis Pettersson

Redaktörer: Jordbruk: Eva Twengström
e-post: Eva.Twengstrom@evp.slu.se
Trädgård: Maj-Lis Pettersson
e-post:

Maj-Lis.Pettersson@entom.slu.se
http://www.entom.slu.se

Hemsida:
Distribution: SLU Publikationstjänst
Box 7075, 750 07 Uppsala
Tel. 018-67 11 00
Fax. 018-67 35 00
e-post: publikationstjanst@slu.se